

RADOSŁAW KRAJEWSKI

**PRZESTĘPSTWO ZAKŁÓCENIA DZIAŁANIA SIECI LUB LINII
TWORZĄCYCH INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ**

**A crime of disruption of the workings of a network or lines
forming technological infrastructure**

Streszczenie

Prawidłowe działanie sieci oraz linii tworzących infrastrukturę techniczną wymaga ochrony prawa. W sposób szczególny zapewnia ją art. 254a kodeksu karnego, który za zabór, zniszczenie, uszkodzenie lub uczynienie niezdatnym do użytku ich elementów, co powoduje zakłócenie ich funkcjonowania, przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Wprowadzenie w 2011 r. tego przepisu było potrzebne, gdyż dotychczasowa kwalifikacja licznych zamachów na przedmiotowe dobra i naruszenia oraz zagrożenia z nich wynikające jako innych przestępstw, a niekiedy z racji niewielkiej materialnej szkody tylko jako wykroczeń, nie była wystarczająca.

Infrastruktura techniczna, którą tworzą sieci, linie i inne urządzenia w zakresie dostarczania energii, wody, gazu i innych dóbr, jak też służące do transportu, a która wchodzi w skład infrastruktury jako takiej, której istnienie jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki, podlega ochronie prawnej, w tym zapewnianej przez przepisy prawa karnego. Od niedawna jej ochrona karnoprawna ma wymiar szerszy niż dotychczas, a jest tak w związku ze stypizowaniem w kodeksie karnym z dnia 6 czerwca 1997

r.¹ nowego typu przestępstwa, to jest art. 254a, zgodnie z którym „*kto zabiera, niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnym do użytku element wchodzący w skład sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej, gazowej, telekomunikacyjnej albo linii kolejowej, tramwajowej, trolejbusowej lub linii metra, powodując przez to zakłócenia działania całości lub części sieci albo linii, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8*”. Przepis ten został wprowadzony ustawą z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych oraz niektórych innych ustaw², która weszła w życie dnia 12 listopada 2011 r.

Perspektywa ponad 2 lat jego obowiązywania, przy kilku odniesieniach doktryny w komentarzach do k.k., daje asumpt do podjęcia próby przybliżenia przedmiotowej regulacji w odrębnym opracowaniu. Jego celem jest syntetyczne odniesienie się do najważniejszych kwestii związanych z istotą, znamionami oraz innymi aspektami analizowanego przestępstwa.

Jak wynika z uzasadnienia rządowego projektu przedmiotowej zmiany kryminalizacja w tym zakresie miała objąć między innymi „*nagminne zachowania, polegające na zaborze elementów wykonanych z metali szlachetnych – trakcji i szyn kolejowych, kabli telekomunikacyjnych, przewodów elektrycznych, a także na dokonywaniu aktów wandalizmu dotyczących urządzeń o newralgicznym znaczeniu dla funkcjonowania sieci lub linii, jak np. sygnalizatorów świetlnych oraz semaforów*”. W stanie prawnym sprzed nowelizacji „*zabór lub uszkodzenie tego rodzaju elementu traktowane było jako kradzież lub uszkodzenie mienia, i z uwagi na tzw. przepołowiony charakter tego rodzaju czynów przeciwko mieniu, stanowiących – w zależności od wartości przedmiotu – przestępstwo z art. 278 k.k. lub art. 288 k.k. albo wykroczenie z art. 119 k.w. lub art. 124 k.w., niejednokrotnie kwalifikowane było ostatecznie jako wykroczenie, z uwagi na niewielką rynkową wartość zabranej lub zniszczonej rzeczy. Jednak postrzeganie istoty tego rodzaju czynów przez pryzmat wartości przedmiotu czynności wykonawczej sprawcy całkowicie abstrahuje od rzeczywistego stopnia ich społecznej szkodliwości, w odniesieniu do którego skutki zachowania polegające na zakłóceniu funkcjonowania sieci lub linii dalece swoją wagą przewyższają element naganności związany z bezpośrednio wyrządzoną szkodą o charakterze materialnym*”. W uzasadnieniu podkreślono także, że „*wskutek takich czynów dochodzi nie tylko do uszczerbku w majątku właściciela i konieczności podjęcia działań naprawczych, lecz także do znacznych utrudnień dla ludności, użytkującej sieć lub linię, albo z nich korzystającej. Zabór szyn albo*

¹ Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280.

trakcji elektrycznej oznacza perturbacje i opóźnienia w ruchu pociągów, niemożność dotarcia do miejsca pracy lub zamieszkania dla wielu osób lub istotne opóźnienie w tym zakresie, konieczność zapewnienia tym osobom zastępczej komunikacji oraz istotne problemy w zakresie funkcjonowania wielu firm, których pracownicy zostaną dotknięci tego rodzaju perturbacjami. Zabór okablowania telekomunikacyjnego wiąże się niejednokrotnie z dotkliwą, zwłaszcza dla osób starszych i chorych, niemożnością nawiązania kontaktu telefonicznego z opiekunami, osobami bliskimi, czy pogotowiem ratunkowym. Dotkliwe są również skutki uszkodzeń i zaboru elementów instalacji zapewniających zaspokojenie elementarnych potrzeb – dostępu do wody pitnej, energii elektrycznej, gazu, ciepła, czy też sieci odprowadzania ścieków, zwłaszcza jeżeli dotyczą bardzo licznych w niektórych wypadkach zbiorowości lokalnych, korzystających z uszkodzonej infrastruktury”. W konsekwencji argumentowano, że nie było „racjonalnego powodu, aby stopień szkodliwości czynu sprawcy dokonującego zaboru albo zniszczenia elementu sieci lub linii i powodującego wskazane w nim skutki w postaci zakłócenia działania całości lub części sieci lub linii, postrzegać wyłącznie przez pryzmat wartości zabranego lub uszkodzonego mienia, gdyż prowadzi to do wycinkowego traktowania tego zachowania, dalece nie odzwierciedlającego dotkliwych społecznie jego konsekwencji. Równocześnie o racjonalnym zakresie kryminalizacji tego typu bezprawia świadczy wynikające z konstrukcji przepisu uzależnienie bytu przestępstwa od zaistnienia skutku działania sprawcy w postaci zakłócenia działania całości lub części sieci lub linii, co oznacza, że w tych wypadkach, w których zabór lub uszkodzenie nie wywrze takiego skutku, np. z uwagi na zabór lub uszkodzenie przedmiotu stanowiącego część nieużytkowanej już sieci przesyłowej, czy też zabór szyn z nieużytkowanych torów kolejowych, zachowanie będzie kwalifikowane na podstawie przepisów penalizujących zabór lub uszkodzenie cudzej rzeczy”. Uznano zatem, że „z uwagi na rażąco nieadekwatny charakter przepisów dotychczas wykorzystywanych w ramach kwalifikacji prawnej tego rodzaju czynów, prowadzących do niedostatecznej realizacji podstawowej funkcji prawa karnego, jaką stanowi funkcja ochronna, celowe było wprowadzenie nowego typu przestępstwa, odzwierciedlającego należycie zarówno w opisie, jak i w zagrożeniu ustawowym, istotę przedmiotowego zachowania oraz abstrakcyjny stopień karygodności zachowań wypełniających znamiona tego typu bezprawia”³.

Argumenty te są przekonujące, tym bardziej, że tego typu zamachy, zwłaszcza w postaci zaboru elementów linii lub sieci wykonanych z metali, w szczególności szlachetnych,

³ Druk nr 4281 Sejmu VI kadencji, www.orka.sejm.gov.pl.

w dotychczasowej praktyce występowały bardzo często, a ich skutki wykraczały poza sferę uszczerbku na majątku ich właścicieli i konieczność dokonywania napraw, ale powodowały także istotne perturbacje dla ludności i gospodarki, a nierzadko sprowadzały również poważne niebezpieczeństwo, zwłaszcza w ruchu kolejowym. Dlatego też dobrze stało się, że zakres kryminalizacji został poszerzony, czy też zrationalizowany w takim sensie, że zamachy na przedmiotowe dobra mogą być kwalifikowane na podstawie odrębnego przepisu, którego istota i zakres odpowiadają faktycznym potrzebom w zakresie zapobiegania i zwalczania tego rodzaju przestępczości.

Art. 254a k.k. został umieszczony w rozdziale XXXII k.k. „Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu”, co wskazuje na rodzajowy przedmiot jego ochrony, którym jest właśnie porządek publiczny. Jeśli chodzi o indywidualny przedmiot ochrony, to według J. Piórkowskiej-Flieger przedmiotem ochrony art. 254a k.k. jest porządek publiczny w zakresie korzystania z urządzeń użyteczności publicznej. Podobnie zdaniem A. Michalskiej-Warias jest nim porządek publiczny w zakresie niezakłóconego i prawidłowego korzystania przez ludność ze wskazanych w tym przepisie elementów infrastruktury⁴, które to zapatrywanie reprezentuje także M. Kalitowski pisząc, że przedmiotem ochrony jest tu porządek publiczny, z tym że jest on zindywidualizowany do niezakłóconej możliwości korzystania z urządzeń opisanych w przepisie⁵. Zasadnie szerzej kwestię tę postrzega Z. Ćwiąkalski, którego zdaniem głównym przedmiotem ochrony jest tu niezakłócone działanie sieci lub linii przesyłowych wodociągów, kanalizacji, dostarczających ciepło, elektroenergetycznej, gazowej, telekomunikacyjnej, kolejowej, tramwajowej, trolejbusowej lub linii metra, zaopatrujących ludzi w media niezbędne do normalnego funkcjonowania, zaś przedmiotem ubocznym jest ochrona mienia będącego składnikiem tych sieci lub linii, na co wskazuje umieszczenie przepisu poza rozdziałem dotyczącym przestępstw przeciwko mieniu⁶. Również według K. Wiaka indywidualnym dobrem chronionym jest tu integralność sieci lub linii oraz ich niezakłócone funkcjonowanie, natomiast ubocznym przedmiotem ochrony jest mienie⁷.

⁴ M. Błaszczak, M. Królikowski (red.), J. Lachowski, A. Michalska-Warias, J. Piskorski, A. Sakowicz, L. Wilk, W. Zalewski, R. Zawłocki (red.), M. Żelichowski, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 222-316*, Warszawa 2013, s. 309.

⁵ J. Bojarski, M. Bojarski, M. Filar (red.), W. Filipkowski, O. Górniok, E. Guzik-Makaruk, S. Hoc., P. Hofmański, M. Kalitowski, M. Kulik, L. K. Paprzycki, E. Pływaczewski, W. Radecki, Z. Sienkiewicz, Z. Siwik, R. A. Stefański, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, L. Wilk, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 1176.

⁶ A. Barczak-Oplustil, M. Bielski, G. Bogdan, Z. Ćwiąkalski, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117 - 277 k.k.*, Warszawa 2013, s. 1363.

⁷ F. Ciepły, M. Gałązka, A. Grześkowiak (red.), R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 1102.

Podzielić należy pogląd, że tak porządek publiczny jako główny przedmiot ochrony, jak i mienie jako uboczny przedmiot ochrony, mają tu znaczenie. Przepis ten ubocznie chroni także bezpieczeństwo powszechne oraz bezpieczeństwo w komunikacji, gdyż zachowania polegające na zakłóceniu działania sieci lub linii mogą również godzić w te dobra.

Zachowanie sprawcy analizowanego przestępstwa polega na tym, że zabiera, niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnym do użytku element sieci bądź linii. Jak słusznie wskazuje A. Michalska-Warias „zabór” należy rozumieć szerzej niż w przypadku kradzieży, ponieważ nie musi on dotyczyć rzeczy dla sprawcy cudzej, a oznacza on fizyczne przemieszczenie rzeczy z dotychczasowego miejsca jej pobytu i objęcie jej przez sprawcę w wyłączne władanie. „Zniszczenie rzeczy” oznacza zaś jej całkowite unicestwienie lub istotne naruszenie jej substancji, „uszkodzenie” natomiast to taka zmiana materii przedmiotu, że niemożliwe jest wykorzystywanie go zgodnie z jego przeznaczeniem. Z kolei „uczynienie niezdatnym do użytku” oznacza postąpienie z elementem infrastruktury w taki sposób, że także niemożliwe jest korzystanie z niego zgodnie z jego przeznaczeniem, ale co nie jest ani jego zniszczeniem, ani też uszkodzeniem. Jest przy tym tak, że zaboru elementu infrastruktury sprawca może dopuścić się tylko przez działanie, a zniszczenia, uszkodzenia i uczynienia niezdatnym do użytku tak przez działanie, jak i przez zaniechanie, o ile w przypadku drugiej z postaci zachowania da się ustalić, że ciążył na nim obowiązek niedopuszczenia do nastąpienia skutku w postaci zakłócenia działania całości lub części sieci albo linii⁸. Według Z. Ćwiąkalskiego w przypadku „zaboru” w praktyce chodzi o kradzieże elementów sieci lub linii przesyłowych przeznaczanych następnie na złom, zaś „niszczenie” to np. wyrwanie elementu z całości, spalanie, przetopienie, a więc takie zachowanie, którego skutkiem jest całkowita utrata właściwości przedmiotu, trwałe jego zniekształcenie lub całkowite zlikwidowanie. Natomiast odnośnie do „uszkodzenia”, to chodzi o spowodowanie zazwyczaj czasowej utraty przez rzecz jej funkcji, zazwyczaj dające się naprawić, ale powodujące niemożność normalnego funkcjonowania przedmiotu. „Czynienie niezdatnym do użytku”, to zdaniem Z. Ćwiąkalskiego, doprowadzenie urządzenia do niesprawności, nawet przemijającej, przy czym nie musi temu towarzyszyć fizyczne jego zniekształcenie, a w rachubę może wchodzić także jego zablokowanie drogą elektroniczną⁹. Jest zatem tak, że możliwe formy zachowania

⁸ M. Błaszczak, M. Królikowski (red.), J. Lachowski, A. Michalska-Warias, J. Piskorski, A. Sakowicz, L. Wilk, W. Zalewski, R. Zawłocki (red.), M. Żelichowski, *Kodeks karny...*, s. 310.

⁹ A. Barczak-Oplustil, M. Bielski, G. Bogdan, Z. Ćwiąkalski, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny...*, s. 1363-1364.

sprawcy ujęte są na tyle szeroko, że w różnych układach sytuacyjnych możliwym powinno być ich zakwalifikowanie z art. 254a k.k.

Przestępstwo zakłócenia działania sieci lub linii tworzących infrastrukturę techniczną ma charakter materialny. Oznacza to, jak zasadnie wskazuje K. Wiak, że skutkiem jest tu przejście władztwa nad elementem sieci lub linii albo zmiana powstała na skutek jego zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia niezdatnym do użytku, przy czym zachowanie sprawcy musi spowodować zakłócenia działania całości lub części sieci albo linii. Jeżeli skutek taki nie wystąpiłby, np. ze względu na zabór lub uszkodzenie elementów sieci wyłączonej z użytkowania albo np. zniszczenie przystanku niewpływającego na działanie linii komunikacyjnej, to podstawą odpowiedzialności, w zależności od wartości przedmiotu, byłyby art. 278 k.k. lub art. 288 k.k. albo art. 119 k.w. lub art. 124 k.w.¹⁰

Zgodzić trzeba się z M. Kalitowskim, że przestępstwo z art. 254a k.k. może być popełnione tylko umyślnie, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku zaboru wyłącznie w postaci zamiaru bezpośredniego, natomiast w pozostałych przypadkach, a więc zniszczenia, uszkodzenia lub uczynienia niezdatnym do użytku, tak w zamiarze bezpośrednim, jak i ewentualnym¹¹.

Rację ma przy tym K. Wiak, który wskazuje, że do znamion przestępstwa nie należy ani cel, ani motywacja sprawcy. Może on zatem dążyć do przywłaszczenia rzeczy, jak też działać z zemsty czy nawet realizować cele typowe dla przestępstwa o charakterze terrorystycznym¹². W dotychczasowej praktyce sprawcy najczęściej dopuszczali się jednak zaboru linii lub sieci w celu ich przywłaszczenia, a następnie uzyskania korzyści majątkowej poprzez ich sprzedaż na złom, ewentualnie ich zachowania w tym zakresie miały charakter chuligański polegający na niszczeniu lub uszkodzeniu elementów infrastruktury technicznej.

Przedmiotem działania lub zaniechania sprawcy są wskazane w przepisie linie lub sieci, których definicje legalne znajdują się w różnych aktach prawnych ich dotyczących. Mianowicie sieć wodociągowa i kanalizacyjna to zgodnie z art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹³ przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi

¹⁰ F. Ciepły, M. Gałązka, A. Grześkowiak (red.), R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 1102.

¹¹ J. Bojarski, M. Bojarski, M. Filar (red.), W. Filipkowski, O. Górniok, E. Guzik-Makaruk, S. Hoc., P. Hofmański, M. Kalitowski, M. Kulik, L. K. Paprzycki, E. Pływaczewski, W. Radecki, Z. Sienkiewicz, Z. Siwik R. A. Stefański, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, L. Wilk, *Kodeks karny...*, s. 1177.

¹² F. Ciepły, M. Gałązka, A. Grześkowiak (red.), R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak (red.), *Kodeks karny...*, s. 1103.

¹³ Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, ze zm.

dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Natomiast siecią ciepłowniczą są połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do przesyłania i dystrybucji ciepła ze źródeł ciepła do węzłów cieplnych, o czym stanowi § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych¹⁴. Jeśli zaś chodzi o sieć elektroenergetyczną, to zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne¹⁵ są nią instalacje połączone i współpracujące ze sobą, służące do przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, należące do przedsiębiorstwa energetycznego. Sieć gazowa zaś to gazociągi wraz ze stacjami gazowymi, układami pomiarowymi, tłoczniami gazu, magazynami gazu, połączone i współpracujące ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych, należące do przedsiębiorstwa gazowniczego, co wynika z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe¹⁶. Natomiast systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju, to zgodnie z art. 2 pkt 35 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne¹⁷ sieć telekomunikacyjna. Linia kolejowa zaś, to zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym¹⁸ droga kolejowa mająca początek i koniec wraz z przyległym pasem gruntu, na którą składają się odcinki linii, a także budynki, budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego wraz z zajętymi pod nie gruntami. Linią tramwajową i trolejbusową są napowietrzne, górne, elektryczne przewody jezdne linii tramwajowej lub trolejbusowej wraz z urządzeniami konstrukcyjnymi, służącymi do ich zawieszenia i mocowania o czym stanowi § 2 pkt 3 rozporządzenia z dnia 13 marca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy komunikacji miejskiej oraz autobusowej komunikacji międzymiastowej¹⁹. Natomiast linia metra to zgodnie z § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie warunków technicznych, jakim

¹⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 92.

¹⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, ze zm.

¹⁶ Dz. U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1055.

¹⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, ze zm.

¹⁸ Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, ze zm.

¹⁹ Dz. U. z 2002 r. Nr 37, poz. 341.

powinny odpowiadać obiekty budowlane metra i ich usytuowanie²⁰ ciągły układ stacji metra i szlaków metra, wraz z torami, rozjazdami, budynkami i budowlami oraz urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia ruchu pojazdów metra.

Przedmiot działania sprawcy ujęty więc został w art. 254a k.k. szeroko, co powinno umożliwiać kwalifikowanie z tego przepisu zamachów na różne elementy infrastruktury technicznej mieszczące się w ramach powyższych definicji. Potrzeba jednak w tym zakresie staranności w ocenie, czy na pewno zabrany, zniszczony, uszkodzony lub uczyniony niezdatnym do użytku element sieci lub linii mieści się w ustawowej jej definicji, co w razie przyjęcia, że tak nie jest, nie stanowiłoby przeszkody w pociągnięciu sprawcy do odpowiedzialności za kradzież lub uszkodzenia mienia, to jest z art. 278 k.k. lub art. 288 k.k.

Przestępstwo z art. 254a k.k. ma charakter powszechny, to znaczy, że jego sprawcą może być każda osoba zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Jest ono ścigane z oskarżenia publicznego.

Jest to występek zagrożony karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8, co jest zagrożeniem właściwym i wyższym niż za typy podstawowe kradzieży z art. 278 § 1 k.k. oraz zniszczenia mienia, o którym mowa w art. 288 § 1 k.k., gdyż w przypadku tych przestępstw grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jest przy tym tak, że w przypadku chuligańskiego charakteru przedmiotowego przestępstwa możliwe jest obostrzenie wymiaru kary, o czym stanowi art. 57a § 1 k.k. Możliwe jest także na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczenie wobec sprawcy przestępstwa zakłócenia działania sieci lub linii tworzących infrastrukturę techniczną obowiązku naprawienia szkody. Sąd powinien także orzec przepadek przedmiotów pochodzących z przestępstwa, a może też orzec przepadek przedmiotów, które służyły do popełnienia przestępstwa, czego podstawą jest art. 44 § 1 i 2 k.k. Zatem nie tylko kara, ale także środki karne stanowią instrumentarium odpowiedzialności karnej sprawców takich zachowań.

Możliwy jest zbieg kumulatywny art. 254a k.k. z art. 165 § 1 k.k. oraz nieumyślnym typem tego przestępstwa z art. 165 § 2 k.k., a także z ich typami kwalifikowanymi przez następstwa określonymi w § 3 i 4 tego artykułu, na co zwraca uwagę A. Michalska-Warias²¹, a J. Piórkowska-Flieger wskazuje, że chodzi tu o spowodowanie niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób albo mienia w wielkich rozmiarach przez uszkodzenie lub unieruchomienie urządzenia użyteczności publicznej, to jest m.in. urządzenia dostarczającego

²⁰ Dz. U. z 2011 r. Nr 144, poz. 859.

²¹ M. Błaszczuk, M. Królikowski (red.), J. Lachowski, A. Michalska-Warias, J. Piskorski, A. Sakowicz, L. Wilk, W. Zalewski, R. Zawłocki (red.), M. Żelichowski, *Kodeks karny...*, s. 313.

wodę, ciepło, gaz oraz energię²². Zdaniem Z. Cwiąkalskiego kumulatywny zbieg zachodzić także może między przestępstwem z art. 254a k.k. oraz przestępstwem spowodowania katastrofy komunikacyjnej z art. 173 k.k., jak też przestępstwem sprowadzenia zagrożenia taką katastrofą stypizowanym w art. 174 k.k. oraz przestępstwem wypadku komunikacyjnego z art. 177 k.k. Według tego autora pomiędzy przestępstwem z art. 254a k.k. a przestępstwami określonymi w art. 278 k.k., to jest kradzieżą, oraz w art. 288 k.k., a więc niszczeniem lub uszkodzeniem mienia, zachodzić będzie zbieg pozorny, gdyż przestępstwo z art. 254a k.k. zawiera w sobie znamiona przedmiotowych przestępstw, przy czym jest ono wzbogacone o element zakłócenia działania sieci albo linii²³. Zapatrywania te należy podzielić, bowiem możliwym jest zaistnienie wskazanych zbiegów kumulatywnych, zaś relacja analizowanego przepisu do art. 278 k.k. i 288 k.k. opiera się na zasadzie konsumpcji, przy czym art. 254a k.k. stanowi *lex specialis* w stosunku do wskazanych przepisów. Ponadto możliwy jest kumulatywny zbieg art. 254a k.k. z art. 258 § 1 k.k., to jest brania udziału w zorganizowanej grupie lub związku mających na celu popełnianie przestępstw, gdyż niektóre zabory fragmentów linii lub sieci mogą być tak właśnie zorganizowane.

Wystarczy w dowolnej przeglądarce internetowej wpisać jedno z haseł „kradzież linii”, „kradzież kabla”, „kradzież trakcji” lub ich synonimy bądź hasła podobne, aby szybko zorientować się w skali przedmiotowego zjawiska, o którym chętnie informuje policja na swoich stronach internetowych, jak też donoszą o nim media. Nic oczywiście nie usprawiedliwia sprawców zamachów na linie lub sieci tworzące infrastrukturę techniczną, gdyż zarówno zagrożenie lub naruszenie porządku i bezpieczeństwa publicznego, starty w mieniu właścicieli oraz inne niedogodności i niebezpieczeństwa, są na tyle poważne, że kryminalizacja takich zachowań w odrębnym przepisie k.k. jest absolutnie zasadna. Jednak etiologia takich czynów jest warunkowana szerzej, bowiem nader często to bieda oraz możliwość łatwego zbycia przywłaszczonych elementów linii lub sieci są elementami decydującymi o ich bycie. O ile nie jest rolą prawa karnego zmniejszanie tej pierwszej, to potrzeba jego wykorzystywania do ścigania i karania paserstwa umyślnego z art. 291 k.k. oraz nieumyślnego z art. 292 k.k. prowadzących skupy metali, bowiem gdyby chętni do zaboru linii lub sieci tworzących infrastrukturę techniczną nie mieliby gdzie ich zbyć, to wydaje się, że skala tego procederu uległaby zmniejszeniu.

²² T. Bojarski (red.), A. Michalska-Warias, J. Piórkowska-Flieger, M. Szwarczyk, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 718.

²³ A. Barczak-Oplustil, M. Bielski, G. Bogdan, Z. Cwiąkalski, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny...*, s. 1366-1367.

ABSTRACT

Correct operation of networks and lines forming technological infrastructure demands legal protection. This is provided in particular by Article 254a of penal code, which criminalises theft, destruction, breakage or rendering their components useless resulting in disruption of their function under penalty of imprisonment ranging from 6 months to 8 years. Introduction of this regulation in 2011 was necessary since previous classification of numerous attempts on property, infractions and resulting dangers as other crimes, was not sufficient, sometimes also for reasons of damages being slight, resulting in only misdemeanour classification.